

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MERSİN YENİŞEHİR BELEDİYESİ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	12
7.	DENETİM BULGULARI	12
8.	EKLER.....	45

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu.....	3
Tablo 2:2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu	4
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4:2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık Seyri (2021-2023)	5
Tablo 6:Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık Seyri (2021-2023)	6
Tablo 7: Belediyenin Hissedarı Olduğu Şirketler	7

KISALTMALAR

A.Ş. : Anonim Şirket

KDV : Katma Değer Vergisi

KHK : Kanun Hükümünde Kararname

TİF : Taşınır İşlem Fişı

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Geçici Kabulü Yapılan Yapım İşlerinin İlgili Duran Varlık Hesaplarına Alınmaması
2. Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçek Durumu Yansıtılmaması
3. Belediye Şirketine Yönelik Sermaye Taahhütlerinin Muhasebeleştirilmemesi
4. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması
5. Bir Yılda Daha Uzun Süreli Verilen Depozito ve Teminat Niteliğindeki Değerlerin Hatalı Muhasebeleştirilmesi
6. Peşin Olarak Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Dönemsellik İlkesine Uygun Olarak İzlenmemesi
7. Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi
8. Maddi Duran Varlıklara İlişkin Amortisman İşlemlerinde Hatalı Uygulamalar Bulunması
9. Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Akaryakıt Alımlarından Bazılarının Depolanmasına Rağmen Stoklar Hesabında İzlenmemesi
2. Çevre Temizlik Vergilerinden Büyükşehir Belediyesi İçin Ayrılan Payların Hatalı Muhasebeleştirilmesi
3. İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının Kullanılmaması
4. Maddi Duran Varlık Niteliğindeki Alımların Stoklar Hesabında İzlenmesi
5. Geçici Görev Yolluğu Avanslarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi
6. Kurum Alacaklarının Kişilerden Alacaklar Hesabında İzlenmesi
7. Tesis Niteliğindeki Dayanıklı Taşınırın Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı'na Kaydedilmemesi
8. İşgale Konu Olan Taşınmazdan Ecrimisil Alınmaması ve Tahliye Edilmemesi

9. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Aşılması
10. Taşınmaz Tahsis İşlemlerinde Süreye İlişkin Hatalı Uygulama Bulunması
11. Avans Niteliği Taşımayan Ödemelerin Görev Giderleri Avansı Usulü Kullanılarak Gerçekleştirilmesi
12. Bazı Avansların Süresinde Kapatılmaması
13. Belediye İhtisas Komisyonlarına Görev Alanı ile İlgili Olmayan Konuların Havale Edilmesi
14. Belediyenin Eğitim Hizmeti Alımlarında Bazı Sorunlar Bulunması
15. Bütçe Emaneti Ödemelerinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması
16. Gecekondu Fonu Gelirlerinin Amacı Dışında Kullanılması
17. İmar İdari Para Cezalarında Gerekli Artırımların Yapılmaması
18. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
19. Mali Kaynakların Kamu Sermayeli Bankalarda Değerlendirilmemesi
20. Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli İdareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Yenişehir Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Yenişehir Belediyesi, Mersin Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre

sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Belediyenin karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 38 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilatı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine

sunulmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'na istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok üç adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Belediyenin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 3 adet birim belirlenmiştir. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü ve Sivil Savunma Uzmanlığı'dır. Başkana bağlı, memurlar arasından atanan 5 başkan yardımcısı bulunurken meclis üyeleri arasından görevlendirilen 2 başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin 28 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu

Personel İstihdam Türü	İhdasEdilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	345	168
Sözleşmeli Personel	-	12
Kadrolu İşçi	264	121
Geçici İşçi	-	-
Toplam	609	301
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	830

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe Türleri ve Kapsamı" başlıklı 12'nci maddesine göre genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarihli ve 29724 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Yenişehir Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2:2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	134.480.000,00	0,00	-1.931.898,62	132.548.101,38	129.189.423,55	0,00	3.358.677,83
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	18.305.000,00	0,00	0,00	18.305.000,00	16.655.548,45	0,00	1.649.451,55
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	351.880.000,00	0,00	32.012.534,18	383.892.534,18	376.630.415,76	0,00	7.262.118,42
04	Faiz Giderleri	0,00	3.600.000,00	0,00	-2.799.941,05	800.058,95	800.058,95	0,00	0,00
05	Cari Transferler	0,00	20.330.000,00	0,00	11.737.149,69	32.067.149,69	32.042.944,02	0,00	24.205,67
06	Sermaye Giderleri	0,00	115.805.000,00	0,00	-6.018.270,92	109.786.729,08	103.105.600,16	0,00	6.681.128,92
07	Sermaye Transferleri	0,00	1.600.000,00	0,00	1.250.426,72	2.850.426,72	2.850.426,72	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	15.000.000,00	0,00	5.750.000,00	20.750.000,00	20.750.000,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	40.000.000,00	0,00	-40.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam		0,00	701.000.000,00	0,00	0,00	701.000.000,00	682.024.417,61	0,00	18.975.582,39

Belediyenin 2023 mali yılı bütçesi ile 701.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup, dönem içerisinde içinde 682.024.417,61 TL bütçe gideri yapılmıştır. İzleyen yıla devreden ödenek ise 18.975.582,39 TL'dir.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	182.620.000,00	142.393.426,83	277.437,96	142.115.988,87	78
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	28.080.000,00	18.851.132,03	1.111.816,82	17.739.315,21	63
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	1.078.954,02	0,00	1.078.954,92	100
05- Diğer Gelirler	395.300.000,00	467.320.514,11	136.152,39	467.184.361,72	118
06- Sermaye Gelirleri	61.000.000,00	87.000.000,00	0,00	87.000.000,00	143
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0

Toplam	667.000.000,00	716.644.027,89	1.525.407,17	715.118.620,72	107
---------------	-----------------------	-----------------------	---------------------	-----------------------	------------

Bütçe başlangıç gelir tahmini 667.000.000,00 TL olup, 34.000.000,00 TL borçlanma öngörülmüş ve bütçe gelir tahmini 701.000.000,00 TL'ye çıkarılmıştır. Buna göre 2023 yılında net bütçe geliri %107 seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer gelirler (%118) beklentinin üstünde, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%63,17), vergi gelirleri (%77,82) beklenenin altında, sermaye gelirleri ise (%143) beklenenin çok üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4:2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç+ Ek) Ödenği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	132.548.101,38	129.189.423,55	97
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	18.305.000,00	16.655.548,45	91
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	383.892.534,18	376.630.415,76	98
04- Faiz Gideri	800.058,95	800.058,95	100
05- Cari Transferler	32.067.149,69	32.042.944,02	99
06- Sermaye Giderleri	109.786.729,08	103.105.600,16	93
07- Sermaye Transferleri	2.850.426,72	2.850.426,72	100
08- Borç Verme	20.750.000,00	20.750.000,00	100
09- Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0
Toplam	701.000.000,00	682.024.417,61	97,28

2023 yılında bütçe giderleri %97,28 seviyesinde gerçekleşmiştir. Sermaye transferleri (%100), faiz giderleri (%100), mal ve hizmet alım giderleri (%98), sermaye giderleri (%93),sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri (%91), cari transferler (%101), personel giderleri (%97) ve borç verme (%100) beklenen oranda veya beklentiye çok yakın seviyede gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve değişim yüzdeleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık Seyri (2021-2023)

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	52.353.211,59	94.627.563,00	142.393.426,83	80	50
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	10.849.312,13	15.003.258,83	18.851.132,03	38	25

Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	0,00	0,00	1.078.954,92	0	0
Diğer Gelirler	125.943.895,00	253.710.294,99	467.320.514,11	101	84
Sermaye Gelirleri	566.300,00	8.500,00	87.000.000,00	98	
Toplam	189.712.718,72	363.349.616,82	716.644.027,89	91	97
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	481.759,25	385.692,94	1.525.407,17	19	295
Net Toplam	189.230.959,47	362.963.923,88	715.118.620,72	91	97

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2023 yılında gelirler bir önceki yıla göre 352.154.696,84 TL'lik (362.963.923,88/715.118.620,72 TL=%197 oransal) artış göstermiştir. Diğer gelirlerde 213.610.219,12 TL 'lik (253.710.294,99/467.320.514,11 TL=% 184 oransal) artış, vergi gelirlerinde 47.765.863,83 TL 'lik (94.627.563,00/142.393.426,83 TL=% 150,48 oransal) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Vergi gelirlerindeki artış, vergi borçlarının yapılandırılması, yeniden değerlendirme oranındaki artış ve tahakkuk etmiş olan borçların tahsiline yönelik yapılan çalışmalardan kaynaklanmaktadır. Diğer gelirlerde 213.610.219,12 TL (%184) artış olması 2023 yılı merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylardaki ve diğer harcamalara katılma paylarındaki artıştan kaynaklanmıştır. Sermaye gelirlerindeki artışın sebebi ise mülkiyeti belediyeye ait olan taşınmazların planlanan satış işlemlerinin gerçekleşmesinden kaynaklanmıştır. Alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde önceki yılların aksine sınırlı düzeyde bir tahsilat gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık Seyri (2021-2023)

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	58.081.873,18	72.997.439,04	132.548.101,38	26	78
SGK Devlet Prim Giderleri	9.467.127,05	12.084.450,93	16.655.548,45	28	38
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	110.767.412,81	188.744.417,23	376.630.415,76	161	101
Faiz Giderleri	3.761.755,93	2.923.582,41	800.058,95	-23	73
Cari Transferler	6.328.524,25	10.489.935,99	32.042.944,02	66	205
Sermaye Giderleri	19.675.292,08	67.066.257,37	103.105.600,16	241	54
Sermaye Transferleri	428.239,66	1.411.104,37	2.850.426,72	230	101
Borç Verme	2.925.000,00	9.050.000,00	20.750.000,00	209	129
Yedek Ödenekler	0	0	0	0	0
Toplam	211.435.224,96	364.767.187,34	682.024.417,61	72	87

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre 317.257.230,27 TL

(%188 oranında) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2023 yılında sermaye giderlerinde 36.039.342,79 TL (%154,36 oranında), sermaye transferlerinde 1.439.322,35 TL (%202 oranında), mal ve hizmet alım giderlerinde 187.885.998,53 TL (%201 oranında), cari transferlerde 21.553.008,03TL (%306 oranında), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinde 4.571.097,52 TL (%138 oranında) ve personel giderlerinde 59.550.662,34TL (%178 oranında) artış olduğu görülmektedir. Buna karşın faiz giderlerinde de 2.123.523,46 TL (%72,63 oranında) bir azalış olmuştur. Sermaye giderlerindeki artış 2023 yılında gerçekleştirilen sosyal tesis ve yol yapımlarından, borç vermedeki artış meclis kararı ile şirketlerde sermaye artırımına gidilmesinden, mal ve hizmet alım giderlerinde artış şirket personeli hakediş ödemelerinden, sermaye transferlerindeki artış büyükşehir belediyesine çevre temizlik vergisi ödemeleri ve sendikalara yapılan ödemelerden, faiz giderlerindeki azalış ise önceki yıllarda çekilen kredilerin kapanmasından kaynaklanmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı Faaliyet Gideri 557.663.398,86 TL, Faaliyet Geliri 769.281.768,64 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 211.618.369,78 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 7: Belediyenin Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Yenişehir İşletmecilik A.Ş.	25.725.000,00	25.725.000,00	100
2	Yenişehir Personel Ltd.Şti.	100.000,00	100.000,00	100
3	Yenişehir Temiz Çevre Eğitimi Atık Yönetimi ve Danışmanlık A.Ş.	8.037.500,00	8.037.500,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Yenişehir Belediyesinin muhasebe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve Hesap Planının Genel Yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği

hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali Tabloların Hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan Cetveli ve Düzenlenecek Mali Tablolar ile Diğer Mali Tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerin Çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer Belgelerin Verilme Yeri, Süresi ve Usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin

mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. Belediyede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak

belirlenmiş ancak çalışanlara duyurulmamıştır. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. Bununla birlikte, kontrol riski belirlenmemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ancak personele duyurulmamıştır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuş ancak uygulama açısından eksiklikleri vardır. Kamu İdaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, birimler arası koordinasyon eksikliği nedeniyle tam olarak uygulanamamaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Yenişehir Belediyesinin 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Geçici Kabulü Yapılan Yapım İşlerinin İlgili Duran Varlık Hesaplarına Alınmaması

Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı’nda kayıtlı olan yapım işlerinden geçici kabulü yapılanlar ilgili duran varlık hesaplarına aktarılmamaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabının niteliğinin açıklandığı 204'üncü maddesinde bu hesabın yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılıncaya kadar izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Anılan Yönetmeliğin “Hesabın İşleyişi” başlıklı 205'inci maddesinin (b) bendinde; tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarların 258 no.lu Hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

2023 yılı içerisinde geçici kabulü yapılan 5 yapım işi bulunmakta olup söz konusu yapım işleri için ödenen ve 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına kaydedilen

23.299.760,25 TL, ilgili maddi duran varlık hesaplarına alınmamıştır. Söz konusu hesabın bu şekilde kullanılması, belediye tarafından yaptırılan maddi duran varlıkların inşasının tamamlanıp tamamlanmadığının anlaşılmasına yol açmaktadır. Öte yandan, ilgili maddi duran varlıkların bilançoda olması gerekenden daha düşük tutarda görülmesi ve dolayısıyla ilgili mali tabloda hata oluşmasına neden olmaktadır.

Kamu idaresi, ilgili birimlere bilgilendirme yapıldığını ve Yönetmelik hükümleri çerçevesinde işlem yürütüldüğünü bildirmiştir.

Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nda kayıtlı olan yatırımlardan tamamlananların ilgili maddi duran varlık hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 2: Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması

Belediyenin İller Bankası nezdinde bulunan sermaye payı, iki kurumun verilerine göre farklılık göstermektedir.

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un "Ortaklık yapısı ve sermaye" başlıklı 4'üncü maddesinin 1'inci fıkrasında Bankanın ortaklarının il özel idareleri ve belediyeler olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla Yenişehir Belediyesi 6107 sayılı Kanun'un ilgili maddesi gereğince İller Bankası Anonim Şirketinin ortakları arasındadır. Söz konusu maddenin 3'üncü fıkrasında ise 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'a göre her ay Hazine ve Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarın Bankanın ödenmiş sermayesine ekleneceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 178'inci maddesinde bu hesabın kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın işleyişi" başlıklı 180'inci maddesinde ise idarece verilen sermayenin yine bu hesaba borç kaydedileceği belirtilmiştir. Mahalli idarelerin, sermayesine iştirak edilen mali kuruluşlara nakdi veya ayni sermaye şeklindeki katılımlarına ilişkin bu hesapta kayıtlı tutarların ilgili mali kuruluşların öz kaynak hesaplarındaki tutarlarla eşit olması gerekmektedir.

Belediyenin 2023 yılı itibarıyla İller Bankasındaki sermaye payı 45.166.062,82TL iken, 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler hesabında kayıtlı İller Bankası sermaye payı tutarı

ise 22.627.716,16 TL'dir. Bu durum, belediyenin 2023 yılı bilançosunda 22.538.346,66 TL tutarında hataya neden olmaktadır.

Kamu idaresi, 2023 yılı kesin hesabının Belediye Meclisi tarafından kabul edilmesi ve Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemine herhangi bir veri girişi yapılamaması nedeniyle düzeltme kaydının oluşturulamadığını bildirmiştir.

Mali kuruluşlara yatırılan sermaye tutarının mali tabloda yer alan tutarla eşitliğinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 3: Belediye Şirketine Yönelik Sermaye Taahhütlerinin Muhasebeleştirilmemesi

Belediye şirketi için yapılan sermaye artırımına ilişkin taahhüt tutarlarına ait muhasebe kayıtları yapılmamaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler hesabının niteliğinin açıklandığı 181'inci maddesinde bu hesabın mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Anılan Yönetmeliğin 247 Sermaye Taahhütleri hesabının niteliğinin açıklandığı 184'üncü maddesinde; mahalli idarelerin malî kuruluşlar, mal ve hizmet üreten kuruluşlar ve döner sermayeli kuruluşlarla ilgili sermaye taahhütlerinin bu hesapta izleneceği ifade edilmiştir. Söz konusu hesabın işleyişini içeren 185'inci maddesinde ise sermaye taahhüt tutarlarının bu hesaba alacak, ilgili malî duran varlık hesabına borç kaydedileceği, yerine getirilen sermaye taahhüt tutarlarının yine bu hesaba borç, taahhüdün yerine getirilme şekline göre ilgili hesaplara alacak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Sermayesinin tamamı belediyeye ait olan Yenişehir İşletmecilik İnşaat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'nin sermaye artırım talebi doğrultusunda Belediye Meclisinin 10.02.2023 tarihli ve 44 sayılı Kararına istinaden ilgili şirketin sermayesi 10.000.000,00 TL'den 30.000.000,00 TL'ye çıkarılmıştır. Yapılan incelemede, sermaye artış tutarına tekabül eden 20.000.000,00 TL için herhangi bir taahhüt kaydının yapılmadığı görülmüştür. Bahse konu Kararın alındığı tarihten itibaren yıl sonuna kadar şirket sermayesine eklenen tutar 15.500.000,00 TL olup 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler hesabına kaydedilmiştir. Bu durum, sermaye taahhüt miktarından geriye kalan 4.500.000,00 TL'nin mali tablolarda izlenememesine neden olmakta, bununla birlikte ilgili mali duran varlık hesabının

olması gerekenden düşük bakiye vermesine neden olmaktadır. Diğer bir ifadeyle belediyenin 2023 yılı bilançosunda 4.500.000,00 TL hata meydana gelmektedir.

Kamu idaresi konuya ilişkin muhasebe kaydının yapıldığını ve 2024 yılı içerisinde gerçekleşecek sermaye artışlarında söz konusu taahhüt hesabının kullanılacağını bildirmiştir.

Mali duran varlık hesaplarının tam ve doğru bilgi üretmesinin sağlanması bakımından sermaye taahhüt işlemlerinin Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

Belediye bünyesindeki sürekli işçiler ile belediye şirketinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında istihdam edilen işçiler için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmamaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı" başlıklı 281'inci maddesinde bu hesabın belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı, "472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı" başlıklı 330'uncu maddesinde ise yine bu hesabın belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Kamu İhale Kanunu'na Göre İhale Edilen Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımları Kapsamında İstihdam Edilen İşçilerin Kıdem Tazminatlarının Ödenmesi Hakkında Yönetmeliğin "Ödeme Usulü" başlıklı 8'inci maddesinde ise; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işveren tarafından çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatlarının ilgili kamu kurum veya kuruluşunca mülga 1475 sayılı Kanun'un yürürlükte olan 14'üncü maddesi kapsamında ödeneceği ifade edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte ele alındığında, belediyelerin kendi şirketlerinden 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında yaptıkları personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında çalıştırdıkları işçilerin kıdem tazminatlarını ödemeleri ve bu tazminatlar için karşılık ayırmaları gerekmektedir.

Yapılan incelemede, belediyede çalışan sürekli işçiler ile belediye şirketinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında istihdam edilen işçilerin kıdem tazminatları için herhangi bir karşılık ayrılmadığı, tazminat tutarının 630 Giderler hesabına kaydedildiği

görülmüştür. Belediyenin 2023 yılında ödediği kıdem tazminatının toplam tutarı 20.533.694,77 TL'dir. Bu tutar aynı zamanda belediyenin 2023 yılı bilançosunda ve faaliyet sonuçları tablosunda meydana gelen hata miktarını göstermektedir.

Kamu idaresi, ilgili müdürlüğün bilgilendirildiğini ve 2024 yılında gerekli kontrollerin sağlanacağını bildirmiştir.

Temel muhasebe ilkelerinden ihtiyatlılık kavramının mali tablolarda somut görünümüne kavuşturulması, mali tabloların tam ve doğru veri sunması bakımından kıdem tazminatları için karşılık ayrılması gerekmektedir.

BULGU 5: Bir Yıldan Daha Uzun Süreli Verilen Depozito ve Teminat Niteliğindeki Değerlerin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Elektrik ve doğalgaz abonelikleri için dağıtım şirketlerine ödenen güvence bedelleri, dönem ayrımı gözetilmeden muhasebeleştirilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı" başlıklı 95'inci maddesinde hesabın, geri alınmak üzere diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha az süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılacağı, aynı Yönetmelik'in "226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı" başlıklı 168'inci maddesinde ise hesabın, geri alınmak üzere diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılacağı, hususu düzenlenmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, geri alınmak üzere diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha az süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının, bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için ise 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının kullanılması gerektiği anlaşılmaktadır. Yapılan incelemede, Belediye birimlerinin kullandığı elektriğin abonelik depozito bedelleri bir yıldan daha uzun süreli olduğu halde söz konusu bedellerin 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı yerine 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlendiği görülmüştür.

Kamu idaresi, ilgili birimlerin konu hakkında bilgilendirildiğini ve 2024 yılındaki işlemlerde gereken hassasiyetin gösterileceğini bildirmiştir.

Güvence bedellerine ilişkin dönem ayrımının mali tablolarda izlenebilmesinin

sağlanması bakımından uzun vadeli faaliyet alacakları hesap grubuna ilgili kayıtların yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Peşin Olarak Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Dönemsellik İlkesine Uygun Olarak İzlenmemesi

Belediye tarafından kiraya verilen taşınmazlara ilişkin peşin olarak tahsil edilen gelirler ait olduğu dönemle ilişkilendirilmeden kaydedilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'nın niteliğinin açıklandığı 286'ncı maddesinde bu hesabın içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek aylara ait olan peşin tahsil edilmiş gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Anılan Yönetmeliğin 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na ilişkin işlemleri açıklayan 287'nci maddesinde, gelecek aylara ait olarak peşin tahsil edilen gelirlerin, ilgili oldukları ay sonlarında tahakkuk ettirmek üzere bu hesapta izleneceği; 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'nın işleyişini açıklayan 288'inci maddesinde ise, peşin tahsil edilen gelirlerin, içinde bulunulan aya ait olan kısmının 600 Gelirler Hesabı'na kaydedileceği, sonraki aylarda tahakkuk ettirilmesi gereken kısmının 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na kaydedileceği, 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesap'ta kayıtlı tutarlardan ilgili oldukları ay sonlarında gelir olarak tahakkuk ettirilenlerin bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabı'na alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı'na ilişkin işlemleri açıklayan 337'nci maddesinde, peşin tahsil edilen gelirlerden, içinde bulunulan aya ait olan kısmının 600 Gelirler Hesabı'na, gelecek aylarda tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin bu hesaba alacak, bu hesapta kayıtlı tutarlardan tahakkuk zamanına bir yıldan az süre kalanların dönem sonunda bu hesaba borç, 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Belediyenin 2023 yılında peşin olarak tahsil ettiği kira geliri 3.652.500,00 TL olup bu tutarın 2.600.000,00 TL'si gelecek yıllara 952.000,00 TL'si ise gelecek aylara ait olan kira geliridir. Uygulamada ise elde edilen kira gelirlerinin bir bütün olarak değerlendirilmekte, içinde bulunulan aya ait gelir olarak kaydedilmektedir. Bu durum ise izleyen dönemlere ait gelirlerin mali tablolarda izlenememesine neden olmakta, dönemsellik ilkesinin uygulamaya geçirilmesini sınırlamaktadır.

Kamu idaresi, 2024 yılı işlemlerinde gerekli kontrollerin sağlanacağını bildirmiştir.

Gelirlerin tahsil edilmesi hususunda Yönetmelik hükümlerine riayet edilmesi ve ilgili gelirlerin ait olduğu dönemler itibarıyla izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

Kamu İdaresine ait taşınmazlar için yapılan değer artırıcı harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmeyerek doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 25'inci maddesi ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği ve amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Konuya ilişkin olarak çıkarılan 47 sıra no.lu "Amortisman ve Tükenme Payları Tebliği"nde duran varlıklardan hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı belirtilmiş olup, Tebliğ'in 4'üncü maddesinde duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olacağı, maliyet bedelinin ise, bir varlığın satın alınması, üretilmesi veya değerinin artırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamı olacağı, bir varlık için yapılan harcamaların, kayıtlı değerine ilave edilmesi halinde, amortisman hesaplamasının varlığın yeni değeri üzerinden yapılacağı belirtilmiştir.

Anılan Tebliğ'in "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde de dayanıklı taşınırılar için 52.000,00 TL'yi, taşınmazlar için yapılan 114.000,00 TL'yi aşan harcamaların değer artırıcı harcama olarak kabul edileceği ve henüz amortisman ayırma süresini tamamlamamış olan duran varlıklar için yapılan değer artırıcı harcamaların, varlığın maliyet bedeline eklenerek kalan amortisman süresince eşit olarak amortisman ayrılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu itibarla taşınmaz hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıkların değerini artıran ve tutarı 114.000,00 TL'yi aşan harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmesi ve bu duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının, söz konusu duran varlığın yenilenen değeri üzerinden hesaplanması Yönetmelik ve Tebliğ hükümleri gereğidir.

Yapılan incelemede belediyenin mülkiyetinde olan taşınmazlara yönelik değer artırıcı nitelikteki toplam 5.737.284,19 TL tadilat ve onarım harcamasının söz konusu varlığın maliyet bedeline eklenmek suretiyle aktifleştirilmediği, doğrudan giderleştirildiği, dolayısıyla duran varlıklara ilişkin amortismanların da, bu varlıkların yeniden belirlenmesi gereken değerleri dikkate alınmadan hesaplandığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresinde cevabında, düzeltme işlemlerine başladıklarını, ancak henüz tamamlanmadığını belirtmiştir.

Bu durum, belediyenin mali tablolarında ilgili duran varlık hesaplarının noksan, 630 Giderler Hesabı'nın ise fazla görünmesine yol açmaktadır. Mali tabloların tam ve doğru bilgiyi içermesini teminen, taşınmazlar için yapılan değer artırıcı harcamaların doğrudan giderleştirilmek yerine ilgili maddi duran varlıkların değeri ile ilişkilendirilerek kayıtların yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: Maddi Duran Varlıklara İlişkin Amortisman İşlemlerinde Hatalı Uygulamalar Bulunması

Belediyenin maddi duran varlık hesap grubunda kayıtlı bulunan varlıkların bir kısmı için amortisman ayrılmamakta, bazı varlıklar için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrılmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesap Grubuna İlişkin İşlemler" başlıklı 187'nci maddesinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılması gerektiği belirtilmiştir. Anılan Yönetmelik'in "Hesabın Niteliği" başlıklı 202'nci ve "Hesabın İşleyişi" başlıklı 203'üncü maddelerinde; 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesi için kullanılacağı, ayrılan amortisman tutarlarının muhasebeleştirilmesinde bu hesaba alacak 630 Giderler Hesabı'na borç kaydedileceği ifade edilmiştir. 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 sıra no.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde ise; amortisman ve tükenme payı ayrılmasına ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranlarının neler olacağı açıklanmıştır.

Belediyenin 2023 yılı kesin mizanı incelendiğinde, bahse konu hesap grubunda yer alan ve toplam değeri 72.111.435,10 TL olan duran varlık için amortisman ayrılmadığı, bununla

birlikte 15.882.652,46 TL tutarındaki amortisman tutarının da varlıkların kayıtlı değerinden fazla ayrıldığı görülmüştür. Bu kapsamda, amortisman tabi varlıklar için ayrılmayan ve fazla ayrılan amortisman tutarları, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile 630 Giderler Hesabının mali tablolarda hatalı görünmesine yol açmaktadır.

Kamu idaresi, amortisman işlemlerinin 2024 yılında usulüne uygun olarak yapılacağını bildirmiştir.

Mali tabloların tam ve güvenilir bilgi sunması bakımından, amortisman tabi varlıklar için mevzuat hükümlerinin öngördüğü süre, yöntem ve oranlarda amortisman ayrılması gerekmektedir.

BULGU 9: Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Kamu İdaresinin mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan diğer kurum ve kuruluşlara tahsis edilenler ile kamu kurum ve kuruluşlarınca Kamu İdaresine tahsisli olarak kullandırılan taşınmazların ilgili varlık hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 47'nci maddesinde, kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirmek amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazları birbirlerine tahsis edebileceği hüküm altına alınmıştır. Benzer bir düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile belediyelerin kendilerine ait taşınmazları, asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği şeklinde yapılmıştır.

Bu doğrultuda tahsis işleminin konusu olan taşınmaz mallar, kamu hizmetinin ifası amacıyla ilgili kamu idaresinin kullanımına bırakıldığından tahsis yapan ve yapılan idarelerin, bu varlıkları tam ve doğru olarak raporlanmasını teminen tahsis işlemini muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan 10.10.2006 tarihli ve 26315 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in "Tahsisli Taşınmaza İlişkin Giderler" başlıklı 7'nci maddesinde yer alan; tahsisli taşınmazlarla ilgili olarak harcamalara katılma payı da dâhil her türlü mali yükümlülüklerin ve diğer giderlerin, tahsis yapılan kamu idaresi tarafından ödeneceğine dair hükmüne göre de tahsisli taşınmazlar ile ilgili

her türden giderin, tahsis yapılan kurum tarafından karşılanması, dolayısıyla da muhasebe kayıtlarının, tesis edilen bu işlemlere göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu haliyle de tahsisli taşınmazların tahsis bilgisinin muhasebe kayıtlarında ilgili alt kodlar itibarıyla izlenmesi, idarenin tahsise konu taşınmazları üzerindeki malî yükümlülükleri açısından anlam kazanmaktadır.

Nitekim bu husus Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin, Maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemlerin düzenlendiği 187'nci maddesinin 5'inci fıkrasında; kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazların, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenlerin ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanların yardımcı hesaplar itibarıyla izleneceği şeklinde hüküm altına almış ve 188,189, 190, 191, 192 ve 193 ve 203'üncü maddelerinde tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazların niteliklerine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabı'nda, ayrılması gereken amortisman tutarlarının ise Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin 47 sıra no.lu Genel Tebliği'nin "Tahsisli Taşınmazların Amortisman İşlemleri" başlıklı 7'nci maddesi gereği tahsisli kullanan idare tarafından 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nda, bu hesaplar karşılığında da 500 Net Değer Hesabı'nda izlenmesine yönelik hesap işlemleri düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmelik'e göre 2023 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında ilgili varlık hesapları itibarıyla 02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar, 03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar, bu hesaplar karşılığı 500 Net Değer Hesabı itibarıyla da 11 Tahsis Edilen Taşınmazlar, 12 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar, 13 Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı şeklinde ikinci düzey alt kodlara yer verilmiştir.

Yine 27.04.2015 tarihli ve 4167 sayılı Muhasebat Genel Müdürlüğü yazısının, herhangi bir taşınmazı tahsis eden ve tahsisli kullanan kurumların muhasebe kayıtlarının nasıl gerçekleştireceğine dair "1.3.Tahsis İşleminin Muhasebeleştirilmesi" başlıklı maddesinde; taşınmaz maliki kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; 500 Net Değer Hesabı'na (11.Tahsis Edilen Taşınmazlar) borç, ilgisine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabı'na (02.Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar) alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'na borç, 500 Net Değer Hesabı'na (13.Tahsis Edilen Taşınmazlar için Ayrılmış Amortisman Tutarı) alacak olarak kaydedileceği, bu kayıtların taşınmazın mülkiyet kayıtlarının bulunduğu muhasebe birimlerince yapılacağı

belirtmiştir.

Taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; ilgisine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabı'na (03.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) borç, 500 Net Değer Hesabı'na (12.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 500 Net Değer Hesabı'na (13.Tahsis Edilen Taşınmazlar için Ayrılmış Amortisman Tutarı) borç, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'na alacak kaydedileceği, bu kayıtlar taşınmazı tahsisli olarak kullanan idarenin taşınmaza ilişkin harcamalarını muhasebeleştirilen ilgili muhasebe birimlerince yapılacağı şeklinde açıklama yapılmıştır.

Kamu İdaresinin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde tahsisli kullanılan ve tahsis edilen taşınmazların yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından diğer kurumlara tahsisli olarak kullandırılan yirmi iki adet taşınmaza ilişkin tahsis kaydı yapılmadığından, söz konusu taşınmazlar Kamu İdaresi tarafından kullanılmadığı halde hala bilançosunda ve Kamu İdaresinin kullanımındaymış gibi görünmekte; Kamu İdaresinin üç adet tahsisli olarak kullandığı taşınmaz ise muhasebe kayıtları yapılmadığından Kamu İdaresinin bilançosunda hiç görünmemektedir.

Tahsisli kullanılan ve tahsis edilen taşınmazların muhasebeleştirilmemesi sonucunda Belediyenin 2023 yılı Bilançosu, söz konusu taşınmaz hesapları alt kodlarında ve 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile 500 Net Değer Hesabı alt kodları itibarıyla doğru ve güvenilir bilgi sunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında, düzeltme çalışmalarının devam ettiğini belirtmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; taşınmazların yönetimi ve kontrolü için muhasebenin temel kavramlarından olan tam açıklama kavramı gereği idarelerce tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazlarla ilgili farklı bir kayıt düzeninin bulunduğu ve bu durumdaki taşınmazlarla ilgili yapılacak kayıtların da buna uygun olarak tutulması ve varlıklarının gerçek durumunun mali tablolarda yer almasının sağlanması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Akaryakıt Alımlarından Bazılarının Depolanmasına Rağmen Stoklar Hesabında İzlenmemesi

Belediye hizmetlerinde kullanılmak temin edilen ve belediyeye ait şantiye alanındaki akaryakıt depolarında muhafaza edilen benzin ve motorin için ödenen tutarların bir kısmı doğrudan gider yazılmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 115'inci maddesinde bu hesabın kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Bununla birlikte, Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ilgili mevzuatı çerçevesinde kabul edilerek teslim alınan taşınırların girişleri ile taşınırların çıkış ve ambarlar arasında devir işlemlerinde, dayanıklı taşınırların niteliklerini değiştiren esaslı onarım ve ilaveler sonucu değer artışlarında, kayıtlara esas olmak üzere taşınır işlem fişi (TİF) düzenleneceği ifade edilmiştir.

Belediyenin 2023 yılına ilişkin akaryakıt alımları incelendiğinde toplam 24.191.027,023 TL tutarındaki akaryakıt bedelinin 6.943.023,16 TL'sinin TİF düzenlenmeden ve 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı kullanılmadan doğrudan gider yazıldığı görülmüştür. Bu uygulama, belediye bünyesindeki akaryakıt miktarının takibini zorlaştırdığı gibi, 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının olması gerekenden daha düşük tutarlarda çalıştırılmasına neden olmaktadır.

Kamu idaresi, ilgili müdürlüğün konu hakkında bilgilendirildiğini ve 2024 yılı işlemlerinin usulüne uygun olarak ilerlediğini bildirmiştir.

Taşıtların ihtiyacı için alınmakla birlikte muhafaza edilen akaryakıtın, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde alımların yapıldığı esnada 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına alınması ve TİF düzenlenerek kullanıma verilmesi, TİF'lerin üç ayı geçmemek üzere üst yönetici tarafından belirlenen sürede muhasebe birimine gönderilmesi ve sarf işleminin bu şekilde yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Çevre Temizlik Vergilerinden Büyükşehir Belediyesi İçin Ayrılan Payların Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Belediye tarafından tahsil edilen Çevre Temizlik Vergilerinden Büyükşehir Belediyesi için ayrılan paylar kamu idareleri payları hesabında izlenmemektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinde, Büyükşehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin yüzde yirmisinin büyükşehir belediyelerine aktarılacağı hükmü bulunmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 276'ncı maddesinde; 363 Kamu İdareleri Payları Hesabının bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Hesabın işleyişinin açıklandığı 277'nci maddesinde ise bütçe geliri olarak tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarlar bir taraftan bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç; diğer taraftan 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak, 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir. Ayrıca bu hesapta kayıtlı tutarlardan nakden veya mahsuben ödenen tutarlar yine bu hesaba borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydedilecektir.

Belediye tarafından 2023 yılında tahsil edilen Çevre Temizlik Vergilerinden Mersin Büyükşehir Belediyesine aktarılan 915.738,10 TL, 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına alınmayıp tamamı gelir olarak kaydedilmiş, takip eden ayda 630 Giderler Hesabına borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına alacak kaydı yapılmak suretiyle muhasebeleştirilmiştir.

Kamu idaresi, 2024 yılında uygun hesap kodlarının kullanılacağını bildirmiştir.

Bütçe geliri olarak tahsil edilen tutarlardaki diğer kamu idarelerine ait payların takip edilmesinde Yönetmelik hükümleri çerçevesinde işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının Kullanılmaması

Belediyenin ticari faaliyet kapsamında satın aldığı hizmete ilişkin ödediği Katma Değer Vergisi tutarı 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına kaydedilmemektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 153'üncü maddesinde; hesabın mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin izlenmesi için kullanılacağı, mahalli idarelerin, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları katma değer vergisini indirim konusu yapacakları, bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın aldığı mal veya hizmetler için ödenen katma değer vergisinin indirim konusu yapılamayacağı ve bu tutarların ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edileceği, "Hesabın İşleyişi" başlıklı 154'üncü maddesinde ise 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı'na ilişkin borç ve alacak kayıtlarının nasıl yapılacağı ifade edilmiş olup bu doğrultuda Kamu İdaresinin ticari faaliyet kapsamında mal ve hizmet satın alması sırasında satıcılara ödenen katma değer vergisinin 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı'na kaydedilmesi, bunun dışındakilerin gider yazılması gerektiği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, belediyeye ait erkek öğrenci yurduna ilişkin gerçekleştirilen kahvaltı hizmet alımına ilişkin toplam 424.576,01 TL katma değer vergisi ödendiği ancak söz konusu vergi ödemelerinin 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına kaydedilmediği ve gider yazıldığı görülmüştür. Bu nedenle, belediyenin 2023 yılı mali tablolarında söz konusu tutarda hata meydana gelmiştir.,

Kamu idaresi, söz konusu hesabın 2024 yılında kullanılmaya başlandığını bildirmiştir.

Belediyenin bedel karşılığında satmak üzere ürettiği hizmetin üretim girdisi olarak satın aldığı mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödediği katma değer vergisi tutarını ilgili hesapta izlemesi gerekmektedir.

BULGU 4: Maddi Duran Varlık Niteliğindeki Alımların Stoklar Hesabında İzlenmesi

Belediyenin park ve yollara ait bütünleyici parçalar ile demirbaş niteliğindeki alımları ilgili maddi duran varlık hesapları yerine 150 Stoklar hesabında izlenmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 251 Yeraltı ve yerüstü düzenleri hesabının niteliğinin açıklandığı 190'ıncı maddesinde bu hesabın herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için, yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş

her türlü yol, köprü, baraj, tünel, bölme, sarnıç, iskele, hark ve benzeri yapılar ile bunların eklenti ve bütünleyici parçalarının ve bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Anılan Yönetmelik'in 255 Demirbaşlar hesabının niteliğinin düzenlendiği 198'inci maddesinde ise kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

Belediyenin muhtelif tarihlerde gerçekleştirdiği aydınlatma direği, çocuk oyun grubu, tenis masası ve park tabelası alımlarına ilişkin toplam 1.405.200,00 TL (KDV hariç) bedeli, ilgili maddi duran varlık hesapları yerine 1 yıl içerisinde tüketilmesi veya kullanılması gereken taşınır olarak değerlendirerek 150 Stoklar hesabında izlediği görülmüştür. Söz konusu alımların büyük bir kısmı yeraltı ve yerüstü düzenlerinin eklentisi veya bütünleyici parçası iken, diğer kısmı da dayanıklı taşınır niteliğindedir. Dolayısıyla 25 Maddi Duran Varlık hesap grubunda izlenmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi müdürlüklerin konuyla ilgili olarak bilgilendirildiğini ifade etmiştir.

Duran varlıkların bilançoda doğru tutarla yer almasının sağlanması için belirtilen nitelikteki mallar ilgili hesaplarda izlenmelidir.

BULGU 5: Geçici Görev Yolluğu Avanslarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Memuriyet mahalli dışına geçici olarak görevlendirilen personele ilişkin yolluk avans ödemeleri 161 Personel Avansları hesabında izlenmemektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin, 161 Personel Avansları Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 127'nci maddesinde bu hesabın, mevzuatı uyarınca verilen sürekli ve geçici görev yolluğu avansları ile ödeme gününden önce ödenmesine karar verilen maaş ve ücret ödemeleri karşılığı verilen avansların izlenmesi için kullanılacağı hükmü bulunmaktadır.

Anılan Yönetmelik'in personel avansları hesabına ilişkin işlemleri ve hesabın işleyişini düzenleyen 128 ve 129'uncu maddelerinde, geçici görev yolluğu avanslarının Harcırah Kanunu hükümlerine göre, memuriyet mahalleri dışında bir yere geçici görev, kurs, tedavi, sınav gibi amaçlarla gönderilenlere verilen sürekli ve geçici görev yolluğu avanslarının personel avansları hesabı altında izleneceği hüküm altına alınmış, 160 İş Avans ve Kredileri Hesabının niteliğinin

açıklandığı 124'üncü maddesinde ise bu hesabın kurumca mevzuatı gereğince bütçedeki ödeneğine dayanılarak verilen iş avans ve kredilerinin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Bütçedeki ödeneğine dayanılarak bir işin gördürülmesi için verilen avansların İş Avans ve Kredileri Hesabına; görev, kurs, tedavi gibi amaçlarla gönderilen kişilere verilen sürekli ve geçici görev yolluklarının da Personel Avansları Hesabına kaydedilmesi gerektiği görülmektedir. Belediyenin bu hususa ilişkin uygulamasında ise yolluk avansları tıpkı iş avansı gibi değerlendirilerek 160 İş Avans ve Kredileri hesabında izlenmektedir. Bu kapsamda geçici görev yolluğu olarak 2023 yılı içerisinde verilen toplam 118.887,61 TL'nin 160 İş avans ve Kredileri Hesabına kaydedilmesi; 161 Personel Avansları Hesabının söz konusu tutar kadar eksik, 160 İş Avans ve Kredileri Hesabının da bu tutar kadar fazla olarak mali tablolarda yer almasına neden olmaktadır.

Kamu idaresi, 2024 yılı işlemlerinde gerekli kontrollerin sağlandığını bildirmiştir.

Avans ödemelerindeki niteliksel ayrımın mali tablolarda izlenebilmesi bakımından yolluk kapsamındaki ön ödemelerin ilgili hesapta izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Kurum Alacaklarının Kişilerden Alacaklar Hesabında İzlenmesi

Belediyenin diğer kamu kurumlarından olan alacakları 140 Kişilerden Alacaklar hesabında izlenmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı'nı düzenleyen 110'uncu maddesinde bu hesabın, faaliyet alacakları ve kurum alacakları dışında kalan alacakların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Aynı Yönetmelik'in 13 Kurum Alacakları Hesap grubunu tanımlayan 100'üncü maddesinde, kurumca faaliyet dönemi içinde tahsili öngörülen alacakların bu hesap grubunda izleneceği; 107'nci maddesinde ise, bu gruptaki diğer hesaplar kapsamına girmeyen kurum alacaklarının izlenmesi için 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabı'nın kullanılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede belediyenin Mersin Büyükşehir Belediyesi, Basın İlan Kurumu ve Sosyal Güvenlik Kurumundan muhtelif konularla ilgili toplam 285.483,96 TL tutarındaki alacağın 140 Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Kamu idaresi, alacaklar konusunda kişi ve kurum ayrımının 2024 yılında yapılmaya başlandığını bildirmiştir.

Bu durum, belediyenin mali tablolarında kurum alacaklarının eksik görünmesine neden olmaktadır. Diğer kurumlardan tahsil edilmesi gereken alacakların sağlıklı bir şekilde takibinin yapılması ve bu alacakların ilgisine göre 13 Kurum Alacakları hesap grubundaki hesaplarda izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Tesis Niteliğindeki Dayanıklı Taşınırların Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı'na Kaydedilmemesi

Kamu İdaresinde Taşınır Mal Yönetmeliği'nde taşınır mal kapsamında tanımlanan tesislerin 253.01 Tesisler Hesabı'nda muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (s) bendinde tesis kavramı; bir makine veya cihazın ürettiği enerjiyi, sesi, görüntüyü ve benzerini ileten, dağıtan veya bir makine veya cihazın gördüğü işi uzağa taşıyan ya da uzaktaki verileri toplayan, kaydeden makine veya cihazlar arasındaki düzeni sağlayan, birbiriyle entegre makine ve cihazlardan oluşan, gerektiğinde başka yere taşınabilen ve kullanılamaz hale gelene kadar sanal ambar kayıtlarında takip edilen, çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (B) bölümü 253 hesap detayında yer alan sistemleri şeklinde ifade edilmiştir.

Muhasebat Genel Müdürlüğüne taşınır mal kapsamındaki tesisler ve detay kodlarına ilişkin olarak yayımlanan 39 sıra no.lu Genel Tebliğ'in 4'üncü maddesinde, taşınır mal kapsamında tesis olarak kabul edilecek taşınırlar tanımlanmış, 5'inci maddesinde ise tesislerin kaydedilmesi gereken taşınır detay kodları belirtilmiştir.

Buna göre;

"...

c) Kamu binalarında kurulu bulunan kameralı güvenlik sistemleri, personel ve ziyaretçi için turnikeli-kameralı geçiş sistemleri ile balıkçı gemileri, uçak ve TIR'ların takibi için kurulan uydulu takip sistemleri ve uluslararası su yolu gemi trafiği yönetim sistemleri, 253.01.03 Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri hesap koduna ..." kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği, 838.139,80 TL tutarındaki kameralı güvenlik sistemleri, personel ve ziyaretçi için turnikeli-kameralı geçiş sistemlerinin tesisler hesabının 253.01.03 alt koduna kaydedilmesi gerekirken 255 Demirbaşlar Hesabı'nın alt kodlarına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, herhangi bir işlem yapılmadığını, düzeltme çalışmalarına başladığını belirtmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri doğrultusunda söz konusu taşınırların 253.01 Tesisler Hesabı'ndaki ilgili alt kodlara kaydedilerek muhasebe sistemine yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 8: İşgale Konu Olan Taşınmazdan Ecrimisil Alınmaması ve Tahliye Edilmemesi

Kamu İdaresine ait Özgecan Tesislerinin fuzuli şağiller tarafından işgal edildiği, söz konusu taşınmazlara ilişkin ecrimisil alınmadığı ve taşınmazların tahliye ettirilmediği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; ... Belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği, "Ecrimisil ve Tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde ise; devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şağilden, bu Kanun'un 9'uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil isteneceği, ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmeyeceği ve fuzuli şağilin kusurunun aranmayacağı, işgal edilen taşınmaz malın, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği hükümleri yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı ifade edilmiştir.

2886 sayılı Kanun'un yukarıdaki hükümlerinden anlaşılacağı üzere devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine fuzuli şağilden, bedeli idarece oluşturulacak komisyonca tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenmesi ve mülki idare amirine başvurularak işgal edilen taşınmazın 15 gün içerisinde tahliyesinin ve idareye tesliminin sağlanması gerekmektedir. Aynı hükümler, 5393

sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesi gereği belediye taşınmazları için de geçerlidir.

Taşınmaz malları işgal eden fuzuli şağil durumundaki kişilerden ecrimisil alınması, söz konusu taşınmazların sürekli bir şekilde ecrimisil tahsil edilerek idare edilebileceği anlamına gelmemektedir. Zira ecrimisil uygulaması, hukuka aykırı bir yararlanmadan dolayı taşınmazı işgal eden kişiden alınan bir tazminattır. Bir kamu taşınmazının kiralama ya da idare etme usulü ve yöntemi değildir. Tam aksine, kamu malını korumaya yönelik bir yaptırımdır. 2886 sayılı Kanun'da; işgal edilen taşınmazın mülki idare amirine başvurularak 15 gün içerisinde tahliyesinin ve idareye tesliminin sağlanmasına yönelik düzenleme de ecrimisilin bir kiralama yöntemi olmadığını açıkça göstermektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, belediyeye ait Özgecan Tesislerinin B ve C bloklarının çeşitli dernek, spor kulübü ve kooperatifler tarafından işgal edildiği, belediye tarafından ecrimisil alınmadığı ve tahliye ettirilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, işgale konu olan taşınmazın boşaltılması yönünde genel yazışmaların yapıldığını, diğer taşınmazlardan kira alındığını belirtmişlerdir. Dolayısıyla mevcut durum devam etmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükmü gereğince işgal edilen taşınmaza ilişkin Kamu İdaresince ecrimisil tahakkuk ve tahsil işlemleri ile tahliye işlemlerinin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 9: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılan mal alımı ve hizmet alımına ilişkin harcamaların yıllık toplamının, 2023 yılı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unu, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aştığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce Uyulması Gereken Diğer Kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde bu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'un "Pazarlık Usulü" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde, idarelerin yaklaşık maliyeti 1.439.543,00 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme

veya hizmet alımlarını pazarlık usulü ile temin edebileceği; “Doğrudan Temin” başlıklı 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 431.810,00 TL’yi, diğer idarelerin 143.845,00 TL’yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımlarının ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Buna göre Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, gerek 21’inci maddenin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımlar hariç 22’nci maddenin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10’unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.

31.12.2020 tarihli ve 31351 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62’nci Maddesinin (1) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ’in “Genel Esaslar” başlıklı 4’üncü maddesinin ikinci fıkrasında; Kanun’un 62’nci maddesinin (1) bendine göre Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun’un gerek 21’inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımlar hariç 22’nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10’unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği,

üçüncü fıkrasında ise Kanun’un 21’inci maddesinin (f) bendi ve 22’nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı,

ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede 4734 sayılı Kanun’un 21’inci maddesinin (f) bendi ile 22’nci maddesinin (d) bendine göre yapılan mal alımı ve hizmet alımı işlerinde bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10’unun, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, ilgili müdürlüklerin bilgilendirildiğini, 2024 yılında bu hususa dikkat edileceğini belirtmiştir.

Kamu İdaresince 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında gerçekleştirilen mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinde her biri için ayrı ayrı bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'u tutarındaki sınırın, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılması gerekmektedir.

BULGU 10: Taşınmaz Tahsis İşlemlerinde Süreye İlişkin Hatalı Uygulama Bulunması

Kamu İdaresinin mülkiyetindeki bir adet taşınmazın süresiz olarak kamu kurumuna tahsis edildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer Kuruluşlarla İlişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin (d) bendinde; belediyenin belediye meclisinin kararı olmak şartı ile görev ve sorumluluk alanına giren konularda kendilerine ait taşınmazları asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere kamu idarelerine veya mahalli idarelere devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği hükmüne yer verilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz Tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde ise; kamu idarelerinin mevzuatlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devlete ait olan taşınmazları birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği yer almaktadır.

Sayıştay Genel Kurulunun 2017/1 Esas ve 5415/1 Karar no.lu İçtihadı Birleştirme Kararı'nda; belediyelerin mülkiyetlerindeki taşınmazlarını 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun sosyal ve ekonomik amaçlı arsa ve konut üretimine ilişkin 69'uncu maddesindeki özel hükümler hariç olmak üzere aynı Kanun'un 75'inci maddesi ile 5018 sayılı Kanun'un 47'nci maddesi çerçevesinde, ancak mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla belediye meclislerinin bu konuya ilişkin alacakları kararlar ve sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebileceklerine hükmedilmiştir.

Ayrıca 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin (ş) bendinde; "... sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edebilir." Denilmektedir.

Bu düzenlemelere göre belediyeler kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak sadece mahallî idarelere, diğer

kamu kurum ve kuruluşlarına veya bakanlık onaylı sağlık, eğitim veya turizm projelerine tahsis edebilecektir.

Yapılan inceleme sonucunda, kamu idaresine ait taşınmazın Mersin Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğüne mevzuata aykırı olarak süresiz tahsis edildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, süresiz olarak kamu kurumuna (okul alanı) tahsis edilen yer için çalışmaların devam ettiğini belirtmiştir.

Kamu idaresinin taşınmazlarını süresiz tahsis etmesi mevzuata aykırılık teşkil etmektedir. Taşınmazların meclis kararı ile süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Avans Niteliği Taşımayan Ödemelerin Görev Giderleri Avansı Usulü Kullanılarak Gerçekleştirilmesi

Belediyenin teknik gezi düzenlenmesi hizmet alımlarına ilişkin yaptığı ödemelerde harcama yetkilisi mutemedi yerine doğrudan geziyi düzenleyen belediyeler birliğine limit aşımı yapılarak avans açılmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Ön Ödeme başlıklı 35'inci maddesinde harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabileceği belirtilmiştir. Zorunlu hallerde yapılacak harcamalar için ön ödemenin tutarının ve mahsup süresinin, mutemetlerin görevlendirilmesi ve diğer işlemlere ilişkin usul ve esaslarına Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği hükmü de aynı maddede yer almaktadır. Bu kapsamda çıkarılan Ön Ödemelere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in Ön ödeme şekilleri ve uygulaması başlıklı 5'inci maddesinde, harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla; ilgili kanunlarında öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans verilmek veya kredi açılmak suretiyle yapılabileceği ve verilecek avansa ilişkin üst sınırın ilgili yıl Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda gösterileceği belirtilmiştir.

Belediye meclis üyelerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Karadağ'a Doğu Akdeniz Belediyeler Birliği'nin daveti üzerine katılım sağladığı teknik geziye ait ödemeler

incelendiğinde, söz konusu mali işlemin harcama yetkilisi mutemedi avansı şeklinde değerlendirilerek herhangi bir ihale ya da alım usulü benimsenmeden gerçekleştirildiği görülmüştür. Bununla birlikte iş akış sürecinde bulunması zorunlu olan harcama yetkilisi mutemedine herhangi bir avans açılmamış, gezi bedellerinin tamamı (476.500,00 TL ve 760.000,00 TL) ilgili birliğin hesabına gönderilmiştir. Söz konusu ödeme teknik anlamda bir avans niteliği taşımamakla birlikte, 2023 yılında belirlenen limitlerin oldukça üzerindedir. Ön ödeme niteliği taşımayan mali işlemin gerçekleştirilme süreci 5018 sayılı Kanun'un temel ilkelerine ters düşmektedir.

Kamu idaresi, ön ödeme işlemlerinde mevzuat gereklerinin yerine getirileceğini bildirmiştir.

Belediyenin ön ödeme işlemlerinde nitelik ve kapsam sınırlaması hususlarına uyması gerekmektedir.

BULGU 12: Bazı Avansların Süresinde Kapatılmaması

Harcama yetkilisi mutemetlerine verilen avanslardan süresinde mahsup işlemleri yapılmayanlar bulunmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "16 Ön Ödemeler" başlıklı 123'üncü maddesinde; harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla; ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi giderler ve her yıl merkezi yönetim bütçe kanununda belirlenecek tutarların altında kalan giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabileceği; ön ödemeler ile ilgili olarak bu Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hallerde 5018 sayılı Kanun'un 35'inci maddesinde belirtilen ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Ön Ödemelerde Mahsup Süresi ve Sorumluluk" başlıklı 11'inci maddesinde; her mutemedin ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında ayrıca belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde ise üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade ederek hesabını kapatmakla yükümlü olduğu, mutemetlerin işin tamamlanmasından sonra, yukarıdaki bir ve üç aylık sürelerin bitimini beklemeden, son harcama tarihini takip eden üç iş günü içinde ön ödeme artığını iade etmek ve süresinde mahsubunu yaparak hesabını kapatmak zorunda

olduğu hüküm altına alınmıştır.

Belediyenin ön ödeme işlemlerinin incelenmesi neticesinde harcama yetkilisi mutemetlerine verilen avanslardan süresinde mahsup edilmeyenlerin bulunduğu görülmüştür.

Kamu idaresi, 2024 yılında avansların mahsup süresine dikkat edildiğini ve süresinde mahsup edilmeyen avanslara gecikme faizi uygulandığını bildirmiştir.

Avans işlemlerinde mevzuatta belirtilen sürelerle uyulması, harcama yetkilisi mutemetleri ve muhasebe birimi tarafından gerekli koordinasyonun sağlanarak buna ilişkin kontrol süreçlerinin kurulması gerekmektedir.

BULGU 13: Belediye İhtisas Komisyonlarına Görev Alanı ile İlgili Olmayan Konuların Havale Edilmesi

Belediye meclisince oluşturulan ihtisas komisyonlarına görev alanı ile ilgili olmayan konuların havale edildiği ve bu konular için meclis üyelerine huzur hakkı ödendiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "İhtisas komisyonları" başlıklı 24'üncü maddesinde;

"Belediye meclisi, üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Komisyonların bir yılı geçmemek üzere ne kadar süre için kurulacağı aynı meclis kararında belirtilir.

İhtisas komisyonları, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plân ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur.

Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır. Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını bu sürenin sonunda meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra belediye meclisinde karara bağlanır..." denilmektedir.

Buna göre, belediye meclisince ihtisas komisyonları kurulur. Belediye meclisi konuyu belirleyip işi ilgili ihtisas komisyonuna havale etmek zorundadır. Havale edilen konular ihtisas

komisyonunun görev alanı ile ilgili olmak zorundadır.

Yapılan incelemede, belediye meclisi tarafından ihtisas komisyonlarına kendi görev alanları ile ilgisi olmayan konuların havale edildiği ve bu kişilere bu konular için huzur hakkı ödendiği tespit edilmiştir. Ayrıca her komisyonun kendine havale edilen konu ile ilgili kendi raporunu oluşturması gerekirken, tüm komisyonların ortak bir rapor düzenlediği görülmüştür.

Kamu idaresi, 2024 yılında ihtisas komisyonlarının görev alanı çerçevesinde faaliyet göstereceğini bildirmiştir.

Sonuç olarak, ihtisas komisyonlarına görev alanları dışında iş havale edilmesi ve tamamen aynı olan komisyon raporları için huzur hakkı ödenmesi mevzuata aykırılık teşkil ettiğinden söz konusu uygulamanın düzeltilmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 14: Belediyenin Eğitim Hizmeti Alımlarında Bazı Sorunlar Bulunması

Belediye personelinin mevzuat eğitimi kapsamında temin ettiği hizmet alımlarında çeşitli sorunlar bulunduğu görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında alınan eğitim hizmetlerinin sadece iki firmadan alındığı, yaklaşık maliyet oluşturulurken alınan fiyat tekliflerinin de sürekli aynı firmalardan alındığı görülmüştür.

Söz konusu eğitim hizmetini sağlayan iki firmanın başka belediyelerde aldığı işler kapsamındaki yaklaşık maliyet hesabı için alınan tekliflerin de aynı firmalardan alındığı ve verilen tekliflerin neredeyse bire bir aynı olduğu görülmüştür.

Bazı eğitim hizmeti belgelerinde eğitimin konusu, kapsamı ve verileceği yere ilişkin ayrıntılı bilgi bulunmadığı görülmüştür. Ayrıca eğitim hizmetlerinden ikisinde bulunması gereken imzalı katılımcı listesi de bulunmamaktadır.

Kamu idaresi, bahse konu hizmet alımlarında ihale dokümanının daha özenli bir şekilde düzenleneceğini ve ayrıca 2024 yılında benzer bir alımın yapılmadığını bildirmiştir.

Bu itibarla, eğitim hizmeti alınırken ihtiyaçların açıkça belirlenmesi, belirlenen ihtiyaçlara göre eğitim talebinde bulunulması, eğitimlerin konusu, süresi, verilecek yer vs gibi teknik özelliklerinin ayrıntılı şekilde belirlenmesi, eğitim hizmet bedellerinin işin niteliğine göre piyasa fiyatlarına uygun olması, eğitimlerin fiili olarak yapılması ve mevzuatına uygun olması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 15: Bütçe Emaneti Ödemelerinde Mevzuatta Belirtilen Sıralamaya Uyulmaması

Bütçe emanetleri hesabında kayıtlı tutarlar muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmemektedir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; "Ödenemeyen Giderler ve Bütçeleştirilmiş Borçlar" başlıklı 34'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeneceği ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verileceği, "Muhasebe Hizmeti ve Muhasebe Yetkilisinin Yetki ve Sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinin altıncı fıkrasında ise muhasebe yetkililerinin, 34'üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumlu olacağı ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320 Bütçe Emanetleri Hesabı'nın niteliği ve hesaba ilişkin işlemlerin düzenlendiği 248 ve 249'uncu maddelerinde; hesabın mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı; bütçe emanetlerine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödeneceği belirtilmiştir.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere idarelerin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde söz konusu gider karşılığı tutarlar 320 Bütçe Emanetleri Hesabı'na kaydedilecek ve ödemeler giderin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilecektir. Hesapta izlenen giderlerin ödenmesinin, kayda alınma sırasına göre gerçekleştirilmesinden muhasebe yetkilileri sorumludur.

320 Bütçe Emanetleri Hesabından yapılan ödemelerinin incelenmesi sonucunda (N-5 Yılına Ait Borçlar) hesabında 4.489.288,39 TL, (N-4 Yılına Ait Borçlar) hesabında 358.021,99 TL, (N-3 Yılına Ait Borçlar) hesabında 1.459.065,47 TL, (N-2 Yılına Ait Borçlar) hesabında 7.418.668,72 TL, (N-1 Yılına Ait Borçlar) hesabında ise 23.313.294,06 TL bakiye bulunmasına rağmen cari yıla (N) ait emanetlere ilişkin ödemeler bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle belediyenin yaptığı ödemelerde emanete alınış sırası herhangi bir özellik arz etmemektedir.

Kamu idaresi bütçe emanetleri konusunda gerekli hassasiyetin gösterildiğini ifade etmiş olsa da, geçmiş yıllara ait olup emanet olarak bekletilen belli bir tutar bulunmaktadır.

Anılan mevzuat hükümleri doğrultusunda belediyenin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması nedeniyle 320 Bütçe Emanetleri Hesabı'na kaydedilen tutarlara ilişkin ödemelerin, giderin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 16: Gecekondu Fonu Gelirlerinin Amacı Dışında Kullanılması

Gecekondu fonu gelirleri dönem içerisinde cari harcamaları karşılamak için kullanılmıştır.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un "Satış Bedelinin Ödenmesi, Satış Bedelinden Pay Verilmesi, Belediyelere Devir" başlıklı 5'inci maddesinin beşinci fıkrasında, belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla %10'unun, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılacağı, kalan kısmından ise ilgili belediyeye %30, varsa büyükşehir belediyesine %10 oranında pay verileceği ve bu payların tahsilini takip eden ayın yirmisine kadar ilgili idarelerin hesaplarına aktarılması gerektiği belirtilmiştir.

775 sayılı Kanun'un; "Fonların Teşkili ve Kullanılması" başlıklı 12'nci maddesinde; belirtilen kaynaklardan sağlanacak gelirlerin ilgili belediyeler adına açılacak özel hesaplarda toplanacağı ifade edilmiş, izleyen 13'üncü maddesinde ise toplanan bu tutarın harcanabileceği alanlar sayılmıştır.

Yapılan incelemede, hesapta toplanan tutardan 2023 yılı içerisinde 374.746,61 TL'nin cari harcamaları karşılamak amacıyla kullanıldığı görülmüştür.

Kamu idaresi, 2023 yılında ilgili payların cari ihtiyaçların finansmanında kullanıldığını bildirmiştir.

4706 ve 775 sayılı Kanun hükümlerinde belirtilen payların mevzuatında belirtilen yerlere harcanmasını temin ve takip açısından fon hesabının amacı dışında kullanılmaması gerekmektedir.

BULGU 17: İmar İdari Para Cezalarında Gerekli Artırımların Yapılmaması

İmar mevzuatına aykırı bazı yapılara verilecek para cezalarının hesaplanmasında gerekli artırımların yapılmadığı ve para cezalarının eksik hesaplandığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde;

“(a) ve (b) bentlerine göre cezalandırmayı gerektiren aykırılığa konu yapı;

1) Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise cezanın % 30'u,

2) Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise cezanın % 40'ı,

3) Uygulama imar planında veya parselasyon planında “Kamu Tesisi Alanı veya Umumî Hizmet Alanı” olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise cezanın % 60'ı,

4) Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise cezanın % 100'ü,

5) Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise cezanın % 20'si,

6) Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise cezanın % 80'i,

7) Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise cezanın % 50'si,

8) Ruhsatsız ise cezanın % 180'i,

9) Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise cezanın % 50'si,

10) Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşaat faaliyete konu ise cezanın % 100'ü,

11) İnşaat faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise cezanın % 10'u,

12) İnşaat faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise cezanın % 20'si,

13) Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise cezanın % 20'si,

(a) ve (b) bentlerinde belirtilen şekilde tespit edilen para cezalarının miktarına göre ayrı ayrı hesap edilerek ilave olunur. Para cezalarına konu olan alanın hesaplanmasında, aykırılıktan etkilenen alan dikkate alınır.” denilmektedir.

Yapılan incelemede; imar mevzuatına aykırı yapıların bazılarında uygulanması gereken artırımlı ceza oranlarının (11 ve 12 nci maddeler) uygulanmadığı görülmüştür. Bu kapsamda; 2023 yılı içinde, imar mevzuatına aykırılığı sebebiyle cezai işlem uygulanan 17 adet yapı için mevzuatta öngörülen artırım oranlarının uygulanması gerektiği halde uygulanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi, 2024 yılında bu hususa riayet edileceğini bildirmiştir.

İmar mevzuatına aykırı yapılara verilecek idari para cezalarında gerekli artırımların yapılarak uygulanması gerekmektedir.

BULGU 18: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Belediye bünyesindeki işçilerin yıllık ücretli izinlerinin zamanında ve düzenli olarak kullandırılmaması nedeniyle birikmiş yıllık izin süreleri bulunmaktadır.

4857 sayılı Kanun'un 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği, 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şekli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle gösterileceği belirtilmiş, 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmelik'inde de Kanun'a uygun olarak yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. 4857 sayılı Kanun'un 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu hükmüne göre yıllık iznin kullandırılması gerekmektedir.

Belediyede görevli 126 kadrolu işçinin yıllık izin kullanımlarının incelenmesi neticesinde 71 işçinin 100 gün ve üzeri yıllık izin süresinin mevcut olduğu görülmüştür. 8

işçinin ise 300 gün ve üzeri yıllık izni mevcuttur. Toplamda 126 işçinin kullanılmayan yıllık izin süresi 18.208 gündür. Mevcut durum itibarıyla, olası emeklilik veya iş akdinin sonlandırılması hallerinde işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden, belediye açısından ek bir mali külfet söz konusu olacaktır.

Kamu idaresi, 2024 yılında yıllık izinlerin kullandırılmaya devam edileceğini bildirmiştir.

İşçilerin yıllık ücretli izinlerinin zamanında ve düzenli olarak kullandırılmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 19: Mali Kaynakların Kamu Sermayeli Bankalarda Değerlendirilmemesi

Belediyenin bütçesi veya tasarrufu altında bulunan mali kaynaklar özel sermayeli bankada değerlendirilmektedir.

Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin "Uygulama ve kullanılacak araçlar" başlıklı 5'inci maddesinde; genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri dışındaki kurumların, kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynaklarını kamu sermayeli bankalarda açtıracakları hesaplarda değerlendirmekle yükümlü oldukları belirtilmiş ve mali kaynaklarını hangi araçlarla değerlendirecekleri sıralanmıştır. Anılan Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin (b) bendinde kamu sermayeli bankaların hangileri olduğu ifade edilmiştir.

Belediyenin banka hesaplarının incelenmesi sonucunda sahip olunan kaynakların gecelik nemalandırma ve vadeli mevduat araçlarıyla özel sermayeli bir bankada değerlendirildiği, ödemeler için ihtiyaç duyulan nakdin kamu sermayeli bankaya ödeme işlemi öncesinde aktarıldığı görülmüştür.

Kamu idaresi her ne kadar faiz avantajı nedeniyle özel sermayeli bankaların tercih edildiğini ve kaynakların kısmen kamu sermayeli bankalarda değerlendirildiğini belirtmiş ise de, Yönetmelik'te faiz oranlarındaki farklılık sebebiyle idarelere seçme hakkı tanıyan bir hüküm bulunmamaktadır.

Mali kaynakların Yönetmelik hükümleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

BULGU 20: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

Belediye ile yetkili sendika arasında akdedilen sosyal denge sözleşmesinde mevzuatında yer almayan muhtelif düzenlemelere yer verilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesinde, Belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarın, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçemeyeceği ve anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenebileceği ifade edilmiştir.

4688 sayılı Kanun'un "Mahalli İdarelerde Sözleşme İmzalanması" başlıklı 32'nci maddesinde; 27.06.1989 tarihli ve 375 sayılı KHK'nın Ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabileceği ve bu sözleşmenin mezkûr Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılamayacağı, bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamayacağı hükmüne yer verilmiştir. Diğer yandan, 4688 sayılı Kanun hükümleri uyarınca 2022 ve 2023 yılları için 6'ncı Dönem Toplu Sözleşmenin imzalanması üzerine alınan "Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Mali ve Sosyal Haklar" başlıklı 4'üncü bölümünün "Sosyal Denge Tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinde 4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı belirlenmiş; Karar'ın "Genel Hükümler" başlıklı birinci kısmının 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında bu kararda düzenlenmeyen mali ve sosyal haklar hakkında ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı belirtilmiştir.

Belediye ile yetkili sendika arasında akdedilen ve 01.01.2022-31.12.2023 tarih aralığını kapsayan sözleşmede aşağıdaki hususlara yer verilmiştir.

-“Sosyal Çalışmalara Yardımcı Olmak” başlıklı 10'uncu maddede, belediyenin sendikaya salon, araç ve gereç temini sorumluluğu yüklenmiş,

-“Sendika Yöneticisi ile Temsilcilerinin İşyeri Sendikal Çalışmaları” başlıklı 13’üncü maddede, sendika temsilcilerinin amirine bilgi vermek, işlerini aksatmamak kaydıyla sendikal faaliyetler için işyerlerinden ayrılabilceği veya belediyenin göstereceği amaca uygun bir mekanda toplantı yapabileceği belirtilmiş,

-“Sendikal İzinler” başlıklı 15’inci maddede, sendika faaliyetlerine katılmak için ilgili personellere yasal izinler haricinde yılda 20 iş gününe kadar izin verileceği düzenlemiş,

-“Diğer Haklar ve Ücretli İzinler” başlıklı 16’ncı maddede, bazı önemli gün ve haftalarda çalışanlara ücretli izin verilebileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre belediye başkanı ile sendika temsilcisinin yetkileri ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlar içinde tespit etmeye yöneliktir. Bu nedenle sosyal denge tazminatı sözleşme metnine yetkilendirilen husus dışında hükümler koyulması söz konusu yetkinin aşılması anlamına gelmektedir.

Kamu idaresi, izleyen döneme ait sözleşmede bahse konu kapsam sınırlamasına uyulacağını bildirmiştir.

Belediye ile yetkili sendika arasında izleyen dönemlerde imzalanacak sosyal denge sözleşmelerinde kapsam sınırlamasına uyulması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kişilerden Alacaklar Hesabı'na Kurum Alacaklarının Kaydedilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	2022 yılında bulguya konu edilen husus 2023 yılında da devam ettiğinden raporda yer verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.
Taşınmaz Tahsis İşlemlerine İlişkin Hatalı Uygulamalar Bulunması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgu konusu tam olarak yerine getirilmediğinden rapora alınmıştır.
Tesis Niteliğindeki Dayanıklı Taşınırın Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı'na Kaydedilmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	2022 yılında bulguya konu edilen husus 2023 yılında da devam ettiğinden raporda yer verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.
Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Aşılması	2022	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu 2023 yılında da devam ettiğinden rapora alınmıştır.
İşgale Konu Olan Taşınmazlardan Ecrimisil Alınmaması ve Tahliye Edilmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu 2023 yılında da devam ettiğinden rapora alınmıştır.
İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	2022 yılında bulgu konusu yapılan husus 2023 yılında kısmen giderildiğinden 2023 yılı raporunda da yer

			alması gerektiği değerlendirilmiştir.
Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hüküm Konulması	2022	Yerine Getirilmedi	Sosyal denge sözleşmesi 2022 ve 2023 yıllarını kapsadığından bulguya konu edilen hususla ilgili bir değişiklik söz konusu olmamıştır. Dolayısıyla 2023 yılı raporunda da yer alması gerektiği değerlendirilmiştir.
Bütçe Emaneti Ödemelerinde Mevzuatta Belirtilen Sıralamaya Uyulmaması	2022	Yerine Getirilmedi	2022 yılında bulguya konu edilen husus 2023 yılında da devam ettiğinden raporda yer verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.
Avans İşlemlerinde Mevzuatta Belirtilen Sürelere Uyulmaması	2022	Yerine Getirilmedi	2022 yılında bulguya konu edilen husus 2023 yılında da devam ettiğinden raporda yer verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.
Gecekondu Fonu Gelirlerinin Amacı Dışında Kullanılması	2022	Yerine Getirilmedi	2022 yılında bulguya konu edilen husus 2023 yılında da devam ettiğinden raporda yer verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.
Akaryakıt Alımlarının İlk Madde ve Malzemeler Hesabı'na Alınmadan Doğrudan Giderleştirilmesi	2022	Kısmen Yerine Getirildi	2022 yılında bulguya konu edilen husus 2023

			yılında kısmen devam etmekte olduğundan 2023 yılı denetim raporuna alınması uygun görülmüştür.
Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgu 2023 yılında da devam ettiğinden rapora alınmıştır.
Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın Gerçek Durumu Yansıtması	2022	Yerine Getirilmedi	2022 yılında bulgu konusu yapılan husus 2023 yılında da devam ettiğinden raporda yer verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.
Maddi Duran Varlıklar İçin Amortisman Ayrılması	2022	Yerine Getirilmedi	2022 yılında bulgu konusu yapılan husus 2023 yılında da devam ettiğinden rapora alınması uygun görülmüştür.
Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Bulgu 2023 yılında da devam ettiğinden rapora alınmıştır.
Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Kayıtlı Olan Tutarlardan Geçici Kabulü Yapılanların İlgili Varlık Hesaplarına Aktarılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	2022 yılında bulgu konusu yapılan husus 2023 yılında da devam ettiğinden raporda yer verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.
İndirilecek ve Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesaplarının Kullanılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	2022 yılında bulgu konusu yapılan husus 2023 yılında da devam ettiğinden raporda yer verilmesi

			gerektiği değerlendirilmiştir.
Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Muhasebe Hesaplarında Dönemsellik İlkesine Uygun Olarak İzlenmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	2022 yılında bulgu konusu yapılan husus 2023 yılında da devam ettiğinden raporda yer verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.
Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	2022 yılında bulguya konu edilen husus 2023 yılında da devam ettiğinden raporda yer verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.